

BEZPIECZEŃSTWO W SZKOLE

MATERIAŁY EDUKACYJNE
DLA NAUCZYCIELI

SZKOŁA

2025/2026

Lekcja ①

Szanowni Państwo

Początek edukacji szkolnej to dla dzieci nie lada wyzwanie i jednocześnie bardzo ważny etap w ich życiu. To czas wielkich zmian, czas, w którym świeżo upieczeni uczniowie mają do czynienia z nieznanym środowiskiem, nawiązują kontakty z rówieśnikami, a także stawiają czoła zupełnie nowym wyzwaniom i obowiązkom. Mamy świadomość, że dzieci w tym wieku są ciekawe otaczającego świata, chcą eksperymentować, poznawać, badać granice, stawiając tym samym kolejny, jakże ważny krok na drodze do ich samodzielności. Dlatego niezwykle istotne jest pokazanie im, jakie zagrożenia mogą spotkać na swojej drodze oraz nauczenie ich, jak sobie z nimi radzić, aby dbać o swoje własne bezpieczeństwo oraz bezpieczeństwo innych.

Bezpieczeństwo dzieci jest bowiem jednym z najważniejszych aspektów, do którego przywiązują szczególną wagę zarówno Rodzice, jak i Nauczyciele. Dlatego powstał **Program Akademii Bezpiecznego Puchatka**, który realizowany jest w pierwszych klasach szkół podstawowych i od kilkunastu lat uczy dzieci, jak być bezpiecznym w szkole, w domu, na drodze, w Internecie oraz jak zadbać o swoje bezpieczeństwo w relacjach z rówieśnikami i podczas wypoczynku.

Tegoroczna edycja programu została rozszerzona o nowy scenariusz, poruszający kwestię bezpieczeństwa finansowego, czyli jak chronić swoje oszczędności, jak mądrze wydawać i oszczędzać. Wszystkie materiały jak zwykle są opracowane przez doświadczonych psychologów i metodyków, a także zostały zaopiniowane przez Wydział Profilaktyki Społecznej Biura Prewencji KGP, Wydział Nadzoru i Profilaktyki Biura Ruchu Drogowego KGP oraz Państwową Straż Pożarną. Zawierają animowane filmy, scenariusze, pomocne narzędzia dydaktyczne oraz karty pracy w postaci komiksów, których bohaterami są rówieśnicy Pierwszoklasistów. Każdy scenariusz wzbogacony jest także o techniki efektywnego uczenia się, tak, aby przekazywana wiedza mogła być przyswajana lekko i przyjemnie.

Wierzimy, że materiały przygotowane w tegorocznej edycji programu **Akademia Bezpiecznego Puchatka** dostarczą Państwu praktycznych wskazówek i narzędzi, które będą wykorzystane na lekcjach oraz uatrakcyjnią ich prowadzenie. Życzymy przyjemnej pracy z naszym programem.

Więcej informacji na ten temat znajdą Państwo na stronie:

www.akademiapuchatka.pl

**Z wyrazami serdecznego wsparcia,
Zespół Akademii Bezpiecznego Puchatka**

ZACZYNAJĄC SZKOŁĘ, DZIECKO WKRACZA W NOWY I BARDZO WAŻNY ETAP W SWOIM ŻYCIU.

To rozpoczęcie wielkiej przygody, która z jednej strony wiąże się ze zdobywaniem nowych umiejętności, a z drugiej oznacza stanie się członkiem grupy rówieśniczej, w której nawiązuje się nowe znajomości. To także wielkie wydarzenie, któremu towarzyszą ambiwalentne uczucia, takie jak ekscytacja, ale i stres. To również ogromna zmiana w życiu rodzinnym, nowe wyzwania, nowy rytm, a także obawy Rodziców, czy dziecko poradzi sobie w nowym miejscu.

Rozpoczęcie nauki przez dziecko to wyzwanie dla Rodziców, którzy pomagają mu przejść ten trudny etap. Ale i Nauczyciele stają się jego opiekunami podczas pobytu w szkole. Nie tylko wprowadzają Ucznia w świat wiedzy, ale i pełnią rolę wychowawców.

Dlatego tak ważna jest **współpraca Rodziców i Nauczycieli**. Ich wzajemna komunikacja, otwartość i chęć rozmowy, zwłaszcza na początku edukacji, jest kluczowa w zapewnieniu dziecku bezpieczeństwa i komfortowych warunków do nauki. Nauczyciel powinien zatem wzbudzać zaufanie i zawsze służyć pomocą.

Często brak umiejętności oceny sytuacji lub beztroska zabawa powodują wypadki w szkole. Dlatego bardzo ważne jest powtarzanie uczniom, aby pamiętali zarówno o swoim bezpieczeństwie, jak i swoich kolegów.

Przerwa to dla dziecka czas upragniony. Można odpocząć i zregenerować siły. Psychicznie poprzez relaks oraz fizycznie poprzez zjedzenie wartościowego posiłku np. pełnoziarnistej kanapki z dodatkiem warzyw i soku owocowego. Dobrze jest też pozwolić dzieciom na bezpieczne zabawy z kolegami i koleżankami. Pomoże to spożytkować energię i wpłynąć pozytywnie na spokój podczas lekcji.

Już na początku dobrze jest określić, jakie zabawy są bezpieczne dla dzieci, a jakie nie. Pozwoli to jasno ustalić granice i sformułować **ZASADY**, których stosowanie poprawi bezpieczeństwo dzieci.

1 BIEGANIE PO KORYTARZACH zwiększa prawdopodobieństwo urazów. Łatwo się poślizgnąć na śliskiej podłodze, czy zderzyć z inną osobą.

2 ZJEŹDŻANIE PO PORĘCZY czy skakanie ze schodów prowadzi do urazów, a nawet złamań.

3 Podczas **SCHODZENIA ZE SCHODÓW** należy poruszać się prawą stroną. Warto też trzymać się poręczy.

4 WYMYŚLANIE NOWYCH ZABAW przez dzieci powinno zawsze uwzględniać ich wzajemne bezpieczeństwo. Niektóre zachowania są ryzykowne, a łamanie szkolnych reguł może spowodować urazy, dlatego lepiej skonsultować nowe pomysły z Nauczycielem.

5 Podczas przerw **NIE WOLNO SAMODZIELNIE OPUSZCZAĆ TERENU SZKOŁY**. Należy dzieciom to bardzo jasno uświadomić.

6 Zdarza się, że dzieci podczas zabaw kłócą się. Należy zadbać, aby wiedziały, że **WSZELKIE NIEPOROZUMIENIA DOBRZE ROZWIĄZYWAĆ POPRZECZ ROZMOWĘ**, a nie z użyciem siły, a w razie czego można poprosić o pomoc Nauczyciela.

7 W RAZIE WYPADKU, jak np. rozbicie okna, czy uszkodzenie przedmiotu, dzieci nie powinny próbować naprawiać go samodzielnie. Mogą w ten sposób narażać się na skaleczenie lub inne urazy.

8 NIE WOLNO DOKUCZAĆ, robić komuś na złość czy robić głupich żartów, takich jak na przykład podkładanie nogi czy zabieranie krzesła. Należy uświadomić dzieci o niebezpiecznych konsekwencjach takich zachowań.

BEZPIECZEŃSTWO W KLASIE

W klasie dzieci spędzają czas pod opieką Nauczyciela. Nie zawsze jednak jest on w stanie dopilnować wszystkich uczniów, dlatego konieczne jest, aby dzieci wiedziały jak nie dopuszczać do niebezpiecznych sytuacji.

1 Podczas **ZABAWY W GRUPIE** należy zachować większą ostrożność niż bawiąc się samodzielnie. Pozwoli to uniknąć przypadkowego uderzenia w wyniku na przykład gwałtownej gestykulacji, czy nagłego odwrócenia się.

2 Należy być ostrożnym używając **OSTRYCH PRZEDMIOTÓW** takich, jak nożyczki, cyrkiel czy ołówek. Nie można nimi wymachiwać czy biegać trzymając je w rękach, natomiast po skończonym zadaniu trzeba je odłożyć od razu na miejsce i tam przechowywać, najlepiej w piórniku.

3 **ZAJĘCIA WF** to świetna zabawa pod warunkiem, że uczniowie stosują się do zasad bezpieczeństwa. Noszą odpowiednie buty z antypoślizgową podeszwą i wygodny strój do ćwiczeń. Jest to jednak lekcja obarczona największym ryzykiem urazu, dlatego należy dzieci wyczulić, aby powstrzymały się od aktów brawury lub pokazywania swoich umiejętności bez kontroli. Należy także zachęcić ich do zachowania fair play.

UwU!!
XOXO

4 ZABAWY W KLASIE również mogą okazać się niebezpieczne. Odsuwanie krzesła, gdy ktoś na nim siada, może skończyć się groźnym urazem.

5 Niebezpieczne jest także **WYCHYLANIE SIĘ PRZEZ OKNO**. Należy uczulić dzieci, że wystarczy chwila nieuwagi, aby zdarzył się wypadek.

6 PODCZAS PRZEPROWADZANIA DOŚWIADCZEŃ lub prezentowania różnych pomocy dydaktycznych należy przedstawić i jasno określić zasady zachowania tak, aby uniknąć zagrożeń związanych z niewłaściwym ich używaniem.

RELACJE Z RÓWIEŚNIKAMI

Podczas pierwszego roku w szkole dzieci poznają się nawzajem, powstają nowe znajomości, sympatie i antypatie. Jest to dość trudny i stresujący czas dla wszystkich Pierwszoklasistów, dlatego Nauczyciel powinien być wyczulony na różne sytuacje i uwarunkowania.

- W nawiązywaniu relacji z innymi dużą rolę odgrywa **OSOLOWOŚĆ DZIECKA**. Nieśmiałe i skryte dzieci mają większe trudności w kontaktach z rówieśnikami, dlatego należy dopilnować, aby nie czuły się one wykluczone z klasy. Warto pomóc im w zjednywaniu sobie rówieśników, zbudować ich pewność siebie oraz zadbać o to, by nie zostały odizolowane od reszty klasy.
- Bardzo ważne jest także uświadomienie dzieciom, że nie powinny **OCENIAĆ INNYCH PO WYGLĄDZIE**. Wygląd nie jest najważniejszy, a każde dziecko jest unikalne i posiada pozytywne cechy.
- Należy powstrzymać się od wszelkich **KOMENTARZY** na temat innych, nawet w formie żartu. Mogą one zranić drugą osobę i być powodem przykrości.
- Warto uświadomić dzieci, że w szkole mogą spotkać się z **AKTAMI PRZEMOCY**. Może ona przybierać różne formy: fizyczną (bicie, popychanie, szarpanie), ale też psychiczną (obrażanie, wyśmiewanie, wykluczanie z grupy). Przemoc jest niedopuszczalna, dlatego każdy zaobserwowany przejaw agresji należy zgłosić do osoby dorosłej – Nauczyciela bądź Rodzica.
- Każdy Pierwszoklasista powinien także wiedzieć, że nikt nie ma prawa obrażać go i ubliżać mu z powodu wieku i faktu, że jest on Pierwszoklasistą. W przypadku witania nowych uczniów w szkole ważne jest, aby Nauczyciele byli czujni i w razie potrzeby odpowiednio zareagowali.
- Należy zadbać o to, aby dzieci wiedziały, że nikt nie może w żaden sposób żądać od nich pieniędzy ani innych wartościowych rzeczy. Owszem, można dzielić się drobnymi przedmiotami, pożyczać sobie nawzajem przybory szkolne, ale żadne dziecko nie powinno czuć się zobowiązane do oddania komuś swojej własności, szczególnie gdy stosuje się wobec niego agresję, również słowną.

RELACJE Z RÓWIEŚNIKAMI

- Dlatego też dobrze, aby Rodzice kontrolowali, co dziecko zabiera ze sobą do szkoły i powstrzymywali zapędy do chwalenia się drogimi przedmiotami.
- Aby dziecko nie musiało nosić przy sobie dużej ilości pieniędzy, warto zapakować mu do szkoły **DRUGIE ŚNIADANIE**.
- Aby zadbać o poczucie komfortu dzieci i ich pewność siebie należy przekazać mu kilka rad.
- Wrazie jakichkolwiek problemów dziecko powinno wiedzieć, że może **ZWRÓCIĆ SIĘ DO NAUCZYCIELA** i zostanie przez niego poważnie potraktowane. To Nauczyciel musi zbudować wokół siebie poczucie zaufania, ale też dyskrecji i życzliwości. Aby zrozumieć i móc jak najlepiej rozwiązać problem ucznia, warto skonsultować się z jego Rodzicami lub Opiekunami. Dzięki temu szkoła będzie kojarzyła się z bezpiecznym miejscem.

UwU!!
XOXO

PRZYGOTOWANIE DO WYCIECZKI

Wycieczka to specjalne wydarzenie w życiu klasy. Warto, aby odbyła się w miłej atmosferze i aby wszyscy jej uczestnicy wrócili bezpiecznie do domu. Dlatego należy się do niej odpowiednio przygotować, a w jej trakcie stosować kilka zasad bezpieczeństwa.

- Należy zadbać o **ODPOWIEDNIO DOBRANY UBIÓR**, czyli wygodne buty, zapewniające swobodę ubrania oraz dodatkowe ciepłe warstwy, które pozwolą czuć się komfortowo w różnych warunkach.
- Trzeba także brać pod uwagę **ZMIENIAJĄCĄ SIĘ POGODĘ**, zwłaszcza, jeśli chodzi o wycieczki w góry. Nawet latem należy zapakować ciepłą bluzę i kurtkę przeciwdeszczową, nie mówiąc już o obuwiu za kostkę z nieślizgającą się podeszwą.
- Należy także zabrać ze sobą **PROWIANT**, na przykład kanapkę z wieloziarnistego pieczywa z szynką, serem i warzywami oraz butelkę wody. Nie zaszkodzi także owoc i zdrowa słodka przekąska.
- Wybierając się do lasu, należy pamiętać o **UŻYCIU PREPARATÓW PRZECIWKLESZCZOM I KOMAROM**.

- **NA WYCIECZCE** należy chodzić parami lub zgodnie z tym, co przekaże Nauczyciel.
- **NIE WOLNO ODŁĄCZAĆ SIĘ OD GRUPY.** Jeśli dziecko ma wolniejsze tempo marszu, potrzebuje skorzystać z toalety lub zobaczy coś interesującego, powinno powiedzieć o tym Opiekunowi. Również podczas odpoczynku czy przerwy należy trzymać się razem.
- W górach lub lesie należy **TRZYMAĆ SIĘ SZLAKU**, ponieważ zejście z niego, może spowodować zabłądzenie.
- **PODCZAS JAZDY AUTOBUSEM** należy zachować spokój, nie opuszczać miejsc i nie przeszkadzać kierowcy. W przypadku złego samopoczucia należy zawiadomić Opiekuna.
- **WTRAKCIE PRZECHODZENIA PRZEZ JEZDNIĘ**, należy zawsze trzymać się grupy i nie zatrzymywać się na przejściu, np. czekając na kolegów i koleżanki.
- **WIĘKSZĄ SUMĘ PIENIĘDZY**, dziecko powinno przekazać Opiekunowi, zostawiając sobie troszkę na drobne wydatki. Dobrze także, aby dzieci nie rozmawiały między sobą, jaką ilością pieniędzy dysponują.
- Należy dopilnować, by **DZIECI NIE ROZMAWIAŁY Z NIEZNAJOMYMI**, oraz by w **ZATŁOCZONYCH MIEJSCACH UWAŻAŁY NA RZECZY OSOBISTE.**
- Ważne, aby uczeń miał przy sobie **NUMER TELEFONU** do Rodziców lub Opiekuna wycieczki.

Czasem zdarza się, że w obliczu niebezpiecznej sytuacji, lekcje mogą zostać przerwane, a cała szkoła ewakuowana. Dlatego należy uczulić uczniów na wszelkie symptomy niebezpieczeństwa (np. dziwny zapach lub dym, podejrzany przedmiot) i uświadomić ich, aby w takich przypadkach koniecznie informowali o tym najbliższego pracownika szkoły. Jednocześnie należy bardzo wyraźnie podkreślić, aby uczniowie nie dotykali podejrzanych przedmiotów, zachowali dystans oraz ostrzegali innych.

- Decyzję o ewakuacji szkoły podejmuje **Dyrektor Placówki** i informuje o niej za pomocą wcześniej ustalonego sygnału alarmowego. Aby ewakuacja przebiegała sprawnie, konieczne jest trzymanie się procedury obowiązującej w szkole i stosowanie kilku ważnych zasad.
- W pierwszej kolejności ewakuowane powinny być osoby z miejsca bezpośrednio zagrożonego.
- W momencie wszczęcia alarmu **za bezpieczeństwo uczniów odpowiadają nauczyciele**, którzy prowadzą z nimi zajęcia. Nakazują im pozostawienie rzeczy osobistych (książki, zeszyty, odzież wierzchnia) i ustawienie się w dwuszeręgu w kierunku wyjścia z klasy. Przed opuszczeniem klasy należy dokładnie przeliczyć uczniów.
- Jeśli podczas alarmu uczeń znajduje się poza klasą np. w toalecie, powinien udać się do najbliższej sali i pod opieką nauczyciela opuścić budynek. Do swojej klasy dołączy w miejscu zbiórki.
- Należy uczulić uczniów na to, aby **zachowali spokój i bezwzględnie wykonywali polecenia Nauczyciela**. Podczas ewakuacji uczniowie powinni iść szybkim, energicznym krokiem, nie podbiegać i nie popychać innych.
- W razie pożaru, w zadymionych obszarach, należy poruszać się w taki sposób, aby głowa była jak najniżej, a usta i nos zasłonięte były najlepiej wilgotną tkaniną.
- Podczas ewakuacji nie należy korzystać z wind.

- Po dotarciu do wyznaczonego miejsca ewakuacji (miejsce zbiórki) Nauczyciel raz jeszcze **sprawdza obecność wszystkich uczniów** i przekazuje tę informację Dyrektorowi Szkoły.
- Nauczyciele przebywający w pokoju nauczycielskim powinni udać się w kierunku wyjść ewakuacyjnych oraz pomagać przy ewakuacji.
- Każdy uczeń po wszczęciu alarmu ewakuacyjnego powinien bezwzględnie wykonywać polecenia Nauczyciela, a w szczególności:
 - w miarę możliwości zachować spokój,
 - pozostawić rzeczy osobiste w klasie,
 - pozostawić rzeczy osobiste takie jak odzież wierzchnia w szatni,
 - ustawić się w dwuszeręgu w kierunku wyjścia z klasy,
 - udać się w kierunku wyjścia ewakuacyjnego żwawym, energicznym krokiem (nie biegiem),
 - poinformować nauczyciela o niebezpiecznych sytuacjach takich jak załabnięcia czy omdlenia kolegów lub koleżanek lub fakt przebywania któregoś z uczniów poza klasą,
 - po opuszczeniu szkoły ustawić się w uporządkowany sposób na miejscu zbiórki.

ZNAKI EWAKUACYJNE ORAZ INNE ZNAKI BEZPIECZEŃSTWA W SZKOLE:

**PIERWSZA POMOC
MEDYCZNA**

**TELEFON
ALARMOWY**

**KIERUNEK WYJŚCIA
EWAKUACYJNEGO**

**Miejsce zbiórki
do ewakuacji**

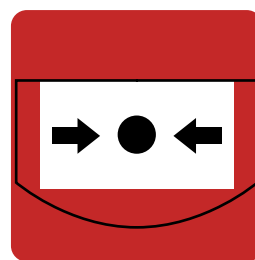
**HYDRANT
WEWNĘTRZNY**

GAŚNICA

**TELEFON
ALARMOWANIA
POŻAROWEGO**

**WYŁĄCZNIK
PRZECIWPOŻAROWY
PRĄDU**

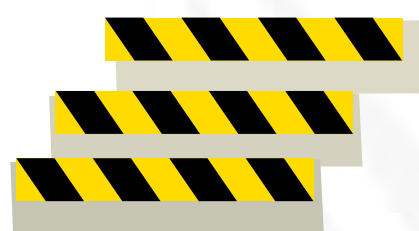
**OSTRZEŻENIE PRZED
NIEBEZPIECZEŃSTWEM
POTKNIĘCIA SIĘ**

**OSTRZEŻENIE PRZED
URZĄDZENIEM POD
NAPIĘCIEM**

**UWAGA! ŚLISKA
PODŁOGA**

OZNACZENIE SCHODÓW

Ostrzeganie i alarmowanie.

Każdy pracownik, który zauważy oznaki pożaru, powinien natychmiast:

- 1** Zachować **spokój** i unikać wywołania paniki.
- 2** Powiadomić o pożarze dyrektora **szkoły** lub administratora obiektu i postępować zgodnie z jego instrukcjami.
- 3** Podjąć próbę **ugaszenia pożaru** przy użyciu gaśnicy lub innych dostępnych środków gaśniczych.
- 4** **Usunąć** z obszaru zagrożenia **wszystkie przedmioty**, które mogą przyczynić się do rozprzestrzeniania się pożaru.
- 5** Szybko **poinformować osoby znajdujące się w strefie zagrożenia**.
- 6** Powiadomić stosowne służby **dzwoniąc na numer alarmowy 112**. Słuchawkę należy odłożyć dopiero po otrzymaniu potwierdzenia przyjęcia zgłoszenia przez Straż Pożarną.
- 7** **Wyłączyć prąd** (jeśli to konieczne) za pomocą wyłącznika przeciwpożarowego prądu znajdującego się w tablicy elektrycznej lub użyć przycisku ROP – Ręcznego Ostrzegacza Pożarowego.

Akcja ratunkowo gaśnicza.

1 Jeśli pożar nie jest jeszcze duży, równocześnie z powiadamianiem Straży Pożarnej można rozpocząć akcję ratowniczo-gaśniczą przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego znajdującego się w pobliżu. **Należy pamiętać, że gaszenie można podejmować tylko w początkowej fazie pożaru**, przy małym zadymieniu, gdy ogień obejmuje niewielkie urządzenia lub fragmenty wystroju wnętrza. Działania prowadzone w zadymionej przestrzeni stają się niebezpieczne dla osób bez ochrony dróg oddechowych, ubrań ochronnych i odpowiedniego przeszkolenia.

2 Do czasu przybycia Straży Pożarnej **kierownictwo nad akcją obejmuje dyrektor placówki** lub jego zastępca, ewentualnie osoba najbardziej energiczna i opanowana, która podjęła się kierowania akcją.

3 Każdy, kto podejmuje działania ratowniczo-gaśnicze powinien być oznakowany w sposób widoczny dla innych uczestników działań ratowniczych oraz pamiętać o następujących zasadach:

- Najpierw należy ewakuować wszystkie osoby z obszaru zagrożonego pożarem.

- Z miejsca zagrożenia usunąć wszystkie łatwopalne materiały, butle z gazem, naczynia z łatwopalnymi cieczami, cenne urządzenia i dokumenty.
- Nie wolno używać wody, gaśnic pianowych ani płynowych z oznaczeniem AB do gaszenia instalacji gazowych i urządzeń elektrycznych pod napięciem.
- Zamknąć drzwi i okna w pomieszczeniach objętych pożarem, ponieważ dostęp powietrza może przyspieszyć rozprzestrzenianie się ognia.

4 Przekazując dowodzenie akcją funkcjonariuszowi Państwowej Straży Pożarnej, należy podać następujące informacje:

- **imię i nazwisko,**
- **co się pali**, czy są to materiały niebezpieczne lub wybuchowe,
- **gdzie się pali,**
- **czy wszyscy zostali ewakuowani** z zagrożonego miejsca – jeśli nie, to ile osób pozostało w strefie zagrożenia,
- **jak dotrzeć najszybciej** do zagrożonego miejsca.
- Po zgłoszeniu pożaru należy poczekać, aż operator telefonu alarmowego rozłączy się jako pierwszy.

Organizator

PUCHATEK

Patronat honorowy

Kuratoria Oświaty

